

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 19. martā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas
ierosināšanu (ieteikums Nr. 35/2021), kuru iesniedzis [..] (turpmāk – Pieteikuma
iesniedzējs),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Biedrību un
nodibinājumu likuma 17. panta piektās daļas 1. punktu (turpmāk – apstrīdētā
norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme)
100. un 102. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka atbildīgā amatpersona pieņem lēmumu par
atteikumu izdarīt ierakstu biedrību un nodibinājumu reģistrā, ja biedrības vai
nodibinājuma statūtos noteiktais mērķis ir pretrunā ar Satversmi, likumiem vai
Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par
to, vai uz saņemtās konstitucionālās sūdzības pamata ir ierosināma lieta, kolēģija
izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;

- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteikts reģistrēt biedrību, jo vairāki no tās statūtos noteiktajiem mērķiem ir pretrunā ar Satversmi un likumiem. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka tā tiek aizskartas viņam Satversmes 100. un 102. pantā ietvertās pamattiesības uz biedrošanās brīvību un savu uzskatu brīvu paušanu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs Uzņēmumu reģistra (datums) lēmumu Nr. [..], ar kuru atteikta biedrības reģistrācija biedrību un nodibinājumu reģistrā, apstrīdēja un pārsūdzēja tiesā Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Ar Administratīvās rajona tiesas (datums) spriedumu Pieteikuma iesniedzēja prasība apmierināta. Savukārt ar Administratīvās apgabaltiesas (datums) spriedumu un Senāta Administratīvo lietu departamenta (datums) spriedumu Pieteikuma

iesniedzēja prasība noraidīta. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtnās daļas pirmais teikums nosaka: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no Senāta Administratīvo lietu departamenta (datums) sprieduma lietā Nr. [..] pieņemšanas dienas. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 26. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtnās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums.

Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētajā normā ietvertais pamattiesību ierobežojums neatbilst Satversmes 100. un 102. pantam. Ar apstrīdēto normu nepamatoti tiek liegts līdzīgi domājošiem cilvēkiem apvienoties biedrībā, lai pārstāvētu kopīgus uzskatus un paustu viedokli citstarp par iespējamiem grozījumiem normatīvajos tiesību aktos, piemēram, lai legalizētu narkotiskās un citas apreibinošas vielas, dekriminalizētu valsts simbolu zaimošanu, atteiktos no atsaucēm uz kristīgo reliģiju valsts simbolos.

Lai izvērtētu, vai apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums atbilst Satversmes 100. un 102. pantam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) vai šajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums, 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis un 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi. Savukārt attiecībā uz ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam Satversmes tiesa pārbauda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2015. gada 12. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-06-01 14. un 17. punktu, kā arī 2017. gada 21. decembra sprieduma lietā*

Nr. 2017-03-01 14. un 19. punktu). Turklāt par indivīda tiesības mazāk ierobežojošu līdzekli var atzīt nevis jebkuru citu, bet tikai tādu līdzekli, ar kuru leģitīmo mērķi var sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē (sal. sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-01-01 14. punktu).

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi, citētas Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu atziņas, kā arī vispārīgi norādīts, ka apstrīdētajā normā ietverts Satversmes 100. un 102. pantā ietverto pamattiesību ierobežojums, kas neesot samērīgs ar sabiedrības interesēm. Tomēr Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, vai šādam ierobežojumam ir leģitīms mērķis. Tāpat pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kāpēc pamattiesību ierobežojums neatbilstu samērīguma principam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 35/2021), kuru iesniedzis [..].

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš